

ernesto che guevara

savaşmaktan vazgeçtiğin an kaybedersin

Cesaretli yařam felsefesi

DESTEK YAYINLARI: 1278

FELSEFE: 30

**ERNESTO CHE GUEVARA / SAVAŞMAKTAN VAZGEÇTİĞİN
AN KAYBEDERSİN**

Yayına Hazırlayan: Zeynep Tütüncü Güngör

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Felsefe Serisi Yayın Koordinatörü: Özlem Küskü
Edtör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları:

- 1.-4. Baskı: Haziran 2020
 5. Baskı: Ağustos 2020
 6. Baskı: Ekim 2020
 7. Baskı: Kasım 2020
- Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-846-6

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul

ernesto che guevara

**savaşmaktan
vazgeçtiğin
an kaybedersin**

Cesaretli yařam felsefesi

Yayıma Hazırlayan: Zeynep Tütüncü Güngör

DESTEK
Yayınları

Önsöz

Hayatımızı anlamlı kılmak için neler yapıyoruz? Hikâyemizin kahramanı biz miyiz yoksa başkaları mı? İnanıklarımız, düşüncelerimiz, davranışlarımız bizi biz yapan... Belki de uzun bir bölümünü yollara düşerek geçirdiğimiz, birçok uğurda mücadele verdiğimiz bu hayat, günün sonunda öğrendiğimiz ve yaşadığımız kadar aslında. Gündelik rutin telaşlar içerisinde bir o yana bir bu yana savrulurken bir an geliyor, fark ediyoruz ki; yıllar geçmiş. Geriye dönüp baktığımızda yapmak isteyip de yapamadığımız onca şey, peşinden koşmaya cesaret edemediğimiz onca hayal duruyor ardımızda.

Ulaşamamış olmanın verdiği acılı his, zamanın kum saatinden daha hızlı akıyor olma telaşına karışıyor. “Keşke” denilenler biriktikçe birikiyor. Şimdi yeniden, sıfırdan başlayarak bugüne kadar geçirdiğimiz yıllar verilse elimize, eminim her saniyenin kıymeti bambaşka olur. “Keşke”lerimiz “İyi ki”lere hızla dönüşürken daha sıkı bir mücadelede, daha cesur adımlarla koşmaya başlarız hikâyemiz içinde...

Peki şimdi neyi bekliyoruz?

Kendi hayatımızın kahramanı, kendi ideallerimizin savaşçısı olmak için neyi bekliyoruz?

Bir yerden başlamak gerek... Zamanı durdurmanın bir yolu olmasa bile, zaman içinde kendimiz olabilir, yolumuzu yeniden çizebiliriz... Hiçbir şey için geç değil! Her şeyi geride bırakarak bir yolculuğa çıkıp, o yolun öğrettiklerini hayata uygulayabiliriz. Yapmak istediğimiz ne varsa ona zaman ayırabilir, onun için fazla mesai harcayabiliriz. İdeallerimiz uğruna savaşabilir, sıradanlıktan sıyrılabilir, özgün bir var olma telaşına düşebiliriz. İnanmak başarmanın yarısıysa savaşmak da diğer yarısıdır. İnanmadığımız, uğruna mücadele etmediğimiz bir savaşta kazanan olabilir miyiz?

Bu kitapta cesaretin kahramanlığa dönüşümünü okuyacağız. Ernesto Che Guevara'nın, astım hastası küçük bir çocuğun nasıl kahraman olduğuna, onu bu yola iten gerçeklere ve cesaretinin ideale dönüşümüne biraz daha yakından bakacağız.

Tarih; savaşmaktan hiçbir zaman vazgeçmeyen, tüm cesareti ile idealleri uğruna mücadele veren ve insanların daha aydınlık bir gelecek ile var olmasını hedefleyen birçok kahramanla dolu. Ernesto Che Guevara da devrim uğruna savaşmaktan vazgeçmeyen, halkların özgürlüğü uğruna mücadele veren bir devrimci olarak tarihe adını yazdırdı. Bir doktordan, devrimci bir gerillaya dönüşümünün içerisinde savaşma hırsı,

idealist bir hedef, çokça cesaret, her şeye rağmen çalışma azmi ve ne olursa olsun vazgeçmeme, yolundan dönmeme yaklaşımları bulunuyordu. Kitabın bundan sonraki sayfalarında bu yaklaşımları, Che'nin kendi sözleriyle yeniden anlamaya çalışacağız.

Bugün hâlâ dünyanın kapitalist güçlerine karşı mücadele verenlerin yoluna ışık tutan fikirleriyle anılıyor Che. Onun mücadelesi ve idealleri; haksızlıklar karşısında ezilen, sömürülen, yalnızlaştırılan halkların umudu olmaya devam ediyor. Keyifli bir okuma olması dileğiyle...

Korkulardan arınmaya...

Cesareti kendinde bulmaya...

Her şeye rağmen mücadele etmeye...

Zeynep Tütüncü Güngör

Ernesto Che Guevara Hakkında

Ernesto Che Guevara...

Asıl adı Ernesto Guevara de la Serna...

Doktor, gezgin, devrimci, gerilla, komutan, siyasetçi, yazar... 39 yıllık kısa yaşamına birçok unvan, birçok mücadele ve birçok düşünce sığdırdı. 1960'lı yıllarda dünyanın yakından tanıdığı bir devrimci olarak ezilen ve sömürülen halkların özgürlük mücadelesinin simgesi haline geldi.

Küba Devrimi'nin komutanı olarak zaferde büyük rol oynadı. Devrimin ardından La Cabana Hapishanesi'nin komutanlığına atandı, Milli Tarım Reformu Enstitüsü'nde görev aldı, Küba Merkez Bankası'nın başkanı oldu ve Sanayi Bakanlığı yaptı.

14 Haziran 1928'de Arjantin, Rosario'da dünyaya geldi. Henüz iki yaşındayken yakalandığı astım hastalığı tüm hayatını etkilese de sporla yakından ilgilendi. Kitap okumayı, fotoğraf çekmeyi, şiir yazmayı ve satrancı sevdi. 1948 yılında Buenos Aires Üniversitesi'ndeki tıp

eğitimine başladı. Asıl mesleği olan doktorlukta alerji ve cüzam alanına yoğunlaştı.

Gençlik yıllarında dünyayı tanıma ve öğrenme amacıyla seyahat etmeye başladı. Tüm Latin Amerika'yı dolaşarak yokluk içerisinde ve baskı altında yaşamaya çalışan işçilerin, köylülerin öyküsünden etkilendi. Bu etki hayatının dönüm noktası oldu. Seyahatlerinde karşılaştığı insan manzaraları onu bambaşka biri haline getirdi ve devrim ideolojisinin savunucusu olmaya yönlendirdi.

Kısa süreli seyahatlerinin sonrasında bir süre Guatemala'da kaldı. İlk eşi ve ilk çocuğunun annesi Hilda Gadea ile burada tanıştı. Guatemala'da gözlemlediği devrim ve Meksika'da yaşadığı günlerde Fidel Castro ile tanışması, ideallerini yeniden şekillendirerek gerçek devrime ilk adımı atmasına neden oldu.

Kübalıların ona taktığı "Che" lakabıyla anılmaya başladı. Küba Devrimi sonrasında gerçekleştirilen sosyalist reformların büyük çoğunluğunda görev alarak ülke yönetiminin önemli liderlerinden biri haline geldi. Sierre Maestra Dağları'nda tanıştığı devrimcilerden biri olan Aleida March ile ikinci evliliğini yaptı, dört çocuğu daha oldu. Çalışkanlığı ve savunduğu komünist fikirlerle dikkat çekiyordu. Sovyetler Birliği'nin komünizmden uzaklaşmasını ve ABD'nin emperyalist politikalarını sık sık eleştirdi. Ulaştığı başarılı siyasi kariyere ve güce rağmen 1965 yılında Küba'daki tüm görevlerinden istifa ederek devrim mücadelesindeki halklara destek vermek

üzere ülkeden ayrıldı. Kongo ve Bolivya'da devrimci gerilla birliklerini yönetti.

Karşılaştığı başarısızlıklara rağmen mücadele etmekten, tüm dünyada kapitalist ve emperyalist düzene son vermek uğruna girdiği savaştan vazgeçmedi. 1967 yılında Bolivya'da CIA ajanları ve Bolivya ordusu tarafından düşürüldüğü pusuda yakalanarak infaz edilmesi onu tüm dünyanın gündemine taşıdı.

Cansız bedeni ile çekilen fotoğraflar basına servis edildi. Ölümünün ardından verdiği mücadele minnetle anıldı. Dünyanın birçok yerinde üniversite öğrencileri, devrimciler ve özgürlükçüler infazına isyan etti. Küba'da 3 günlük yas ilan edildi.

Yeri belirlenemeyen naaşı, 1997 yılında bulunarak Küba'ya getirildi. Bugün hâlâ komünizmin temsilcisi, devrimin simgesi olarak anılıyor.

**“Yalnızca parası olanların değil,
tüm çocukların eğitim almaya hakkı olmalı!”**

Ernesto, 14 Haziran 1928 tarihinde, Arjantin’in Rosario kentindeki Centenario Hastanesi’nde erken doğumla dünyaya geldi. Rosario, Arjantin’in Buenos Aires ve Córdoba’dan sonraki en büyük üçüncü kentiydi.

Ernesto’nun ailesinin soyu; İspanya’nın kuzeyi ile Fransa’nın güneybatısındaki özerk bir bölgede yaşayan Basklara kadar dayanıyordu. Bugün Arjantin nüfusunun yaklaşık yüzde 10’unu oluşturan bu yerli halk, yıllar içerisinde buldukları özerk bölgeden ekonomik ve siyasal sorunlar nedeniyle göç etmişti.

Ernesto’nun büyük dedelerinden Patrick Lynch, 1715 yılında İrlanda Galway’de doğdu. Sonrasında İrlanda’yı terk edip İspanya’nın Bilboa şehrine gitti, ardından da Arjantin’e yerleşti. Babası Ernesto Guevara Lynch ise 1900 yılında dünyaya geldi. Yüksek mühendis

olan baba Lynch, İrlandalı ve İspanyol karışımı bir aileden gelen Celia de la Serna Liosa ile 1927 yılında evlendi. Üniversite eğitimleri sırasında tanışan çiftin, ilk çocukları Ernesto Guevara'yı kucaklarına almalarının ardından iki erkek, iki kız olmak üzere dört çocukları daha oldu. Ekonomik durumları iyiydi, politik açıdan sol eğilimli bir aileydiler. Ernesto'nun devrimci yönünün ortaya çıkışında aristokrat yapıdaki ailesinin önemli bir etkisi oldu, çocuklarını özgürlükçü bireyler olarak yetiştiriyorlardı.

Ernesto, astım hastasıydı. İki yaşından itibaren astım krizleri geçirmeye başladı. Henüz 3 yaşındayken ailesi bu hastalık nedeniyle Buenos Aires kentine taşındı ama Ernesto'nun krizleri burada da sürdü, hatta daha da arttı. Doktorlar belli bir tedavisi olmayan bu hastalık için iklim değişikliğini öneriyordu. Bunun üzerine Córdoba Eyaleti'ndeki Alta Gracia şehrine taşındılar. Bu iklim, Ernesto için kısmen daha iyi görünüyordu.

Bugün müze haline getirilen Alta Gracia'daki o evde Ernesto çocukluk ve ilk gençlik yıllarını geçirdi, ilk arkadaşlıklarını kurdu. Hastalığı ve geçirdiği krizler çoğu zaman okula gitmesine engel oluyordu. Annesi eğitimi ile yakından ilgileniyor, Ernesto'yu evde, tıpkı okula gidiyor gibi yetiştiriyordu. 1936 yılında Eğitim Bakanlığı'ndan çocuğunu neden okula göndermediğini soran bir mektup alan Celia, onu okula devamlı olarak götürmeye kadar verdi. Astım nöbetleri bir nebze olsun azalan Ernesto, bir devlet okulunda eğitimine devam etti.

“Eğitim sistemindeki duvarların hepsi yıkılmalı. Eğitim bir ayrıcalık olmamalı. Yalnızca parası olanların değil, tüm çocukların eğitim almaya hakkı olmalı!”

Ernesto, yıllar sonra sahip olduğu siyasi kariyerin ve benimsediği sosyalist yaklaşımının ardından eğitim sistemini böyle eleştirecekti. Dünyanın neresinde, ne şartlarda olursa olsun her çocuk eğitim almayı hak ediyor. Günümüzde bile sisteme örülen duvarlar; ekonomik açıdan şartları elverişsiz olan ailelerin çocuklarının eğitimini tamamlayamamasına neden olurken sadece paraya dayalı sistemler, ticarethane tarzındaki işleylemleriyle eğitimi bir ayrıcalık haline getiriyor. Sadece ailesinin maddi gücü olmadığı için eğitimden mahrum kalan bir çocuğun geleceği tüm toplumu ilgilendirmeli. Eğitimin ulaşılabilir olması, toplumun refahının da geleceğini şekillendirir. Ernesto'nun yıllar sonra yönetiminde bulunduğu Küba hükümeti, eğitim sistemindeki tüm duvarları yıkarak bu alanda önemli reformlara imza attı.

Ernesto, hastalığına rağmen dinamik bir çocukluk geçirdi. Dik başlı ve içedönüktü. Spora meraklıydı ve iyi bir atletti. Ayrıca ragby konusunda da son derece hevesli bir oyuncuydu. Arkadaşları ona “Fuser” diye sesleniyordu. Bu lakap saldırgan oyun tarzı nedeniyle “öfkeli” anlamına gelen İspanyolca “El Furibundo” sözcüğü ile annesinin soyadı olan “Serna” sözcüklerinin birleşiminden oluşturulmuştu.

Babasından satranç oynamayı öğrendi, 12 yaşında yerel satranç turnuvalarına katılmaya başladı. Ergenlik döneminde şiire merak saldı. Şiir okumayı ve yazmayı yaşamı boyunca çok sevdi. Şilili Pablo Neruda favori şairiydi. İngilizceyi okuldan, Fransızca'yı ise annesinden öğrendi. Anadili olan İspanyolca haricinde bu iki dili de konuşabiliyordu. Okumak onun için bir tutku haline gelmişti, hastalığı nedeniyle aktif bir çocukluk yaşayamadığı günlerde kitap okumayı alışkanlık haline getirdi. Büyükşehirlerden uzak Alta Gracia yaşamı da Ernesto'nun hayatını şekillendiren alışkanlıklarına yön veriyordu. Evlerinde büyük bir kütüphane olması onun için şanstı. 14 yaşına geldiğinde Fransız ve Rus klasiklerini bitirmiş, hatta *Kapital*'i okumaya başlamıştı. Okuma konusundaki hevesi hep sürdü. Jack London ve Jules Verne'in macera klasiklerinden Sigmund Freud'un cinsellik üzerine denemelerine ve Bertrand Russell'ın toplum felsefesi tezlerine kadar birçok farklı alandan okumalar yaptı. Entelektüel bir kadın olan annesiyle kitaplar, kültür, sanat ve dünya meseleleriyle ilgili sık sık sohbet ediyordu.

İlk gençlik yıllarında fotoğrafçılığa olan ilgisi arttı. Fotoğraf makinesini yanından ayırmıyor; gittiği her yeri, gördüğü insanları ve tarihi alanları fotoğraflıyordu. Kendini birçok alanda geliştirdi, öğrenmeye olan merakından hiç vazgeçmedi. Okul hayatı süresince felsefe, tarih, matematik, sosyoloji ve siyaset bilimi derslerine ilgi duydu.

1940'lı yıllara gelindiğinde ailesinin ekonomik durumu kötüleşince birtakım aile içi sorunlar da baş gösterdi. 1942 yılında liseye başlayan Ernesto, eğitimi- ni düşük gelirli ailelerin çocuklarının gittiği bir devlet okulu olan Dean Funes Lisesi'nde tamamladı. Sonradan yakın arkadaşı olan Alberto Granado ile burada tanıştı. Arkadaşları tarafından tez canlı, hareketli, cömert ve li- der bir kişilik olarak tanındı.

=====

“Ezilen halklar neredeyse ben de oralıyım!”

=====

*“Ben artık
bambaşka biriyim;
Latin Amerika
yolculuđu beni
hiç beklemediđim
şekilde değiştirdi...”*

“Tek hedefim üşüyen halkların ısnabileceği ateşler yakmaktı.”

Ernesto, Buenos Aires’te hastalandığını ve felç geçirdiğini öğrendiği büyükannesinin yanına giderek 17 gün boyunca ona baktı. İşte o günlerde mühendis olma kararından vazgeçerek tıp okumaya ve doktor olmaya karar verdi.

1948 yılında Arjantin’in en büyük üniversitesi olan Buenos Aires Üniversitesi’nde tıp eğitimine başladı. Ailesinin ekonomik durumu nedeniyle bir yandan eğitime devam ediyor bir yandan da çalışıyordu. Seyahat etmek, farklı ülkeler görmek Ernesto’nun hayatının bir parçası gibiydi. Çocukluğundan itibaren hastalığının da etkisiyle ailesiyle birlikte farklı şehirlerde yaşamış olması onun bu eğilimini tetikledi. 1950 yılında motorlu bisikletiyle Arjantin’in kuzeyindeki köyleri tek başına gezdi, 4 bin 500 kilometrelik bir yolculuk yaptı. Köylerde cüzam, tropikal hastalıklar ve alerji üzerine